

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

На місяць . . . — м. 50 ф.
На 3 місяці . . . 1 » 50 »

(Ціна одного примірника 5 ф.)

ВИХОДИТЬ ДВА РАЗИ НА
ТИЖДЕНЬ.

Розсвіт

Часопись громади „Самостійна Україна“.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ

Й АДМІНІСТРАЦІЇ:

«Ukrainisches Sekretariat»
Rastatt (Baden).

ВИДАЄ: ТОВАРИСТВО
„УКРАЇНСЬКИЙ РУХ“.

Раштат,

понеділок, 21. січня

1918

Згода в мирових умовах осередніх держав із Україною.

„Ное Бад. Л. Цайт.“ з дня 21. січня доносить: Дотеперішні переговори, котрі вели ся між делегаціями осередніх держав і Української Народньої Республіки дали той наслідок, що делегати Української Народньої Республіки й делегати осередніх держав прийшли до принципіальної згоди підписати мировий договір.

Також делегації згодні з тим, щоб необхідну перерву переговорів, яка потрібна задля справоздання делегатів перед своїми державними урядами, а також дістати від цих урядів

дозвіл підписати мировий договір, зробити як можна короткою.

Вони собі пообіцяли негайно повернутися до Берестя-Литовського й постановили: зараз же по повороті підписати мировий договір в межах одержаних уповноважень.

Зі ствердженням головних нарисів мирового договору, переговори дійшли до тієї точки, котра обов'язує делегації вступити в зносини з кравними відповідальними органами.

тельством Росії. Так само навіть не вся великоруська демократія признає їх правительством. Через те в інтересах всієї Російської Республіки, в інтересах селянства, робітництва і салдацтва Росії, від імені й за кошти яких буде встановляти ся мир і будуть рішати ся питання великої соціальної ваги, Генеральний Секретаріат уважає невідкладним, як мога швидче, скласти центральне правительство на вище зазначених основах.

Поки ж такого правительства немає, Генеральний Секретаріат не вважає можливим ставати на бік тієї чи іншої області. І через те Генеральний Секретаріат, признаючи право, як за народніми комісарами в Великоросії, так і за козаками на Донщині, на Кубані та по інших землях, порядкувати своїм життям, не вважає справедливим задержувати козачі військові частини на Україні, коли вони хотіли йти до свого краю. Так само Генеральний Секретаріат уважає недопустимим затримувати й руські частини, коли вони виявляють бажання йти в Росію, як недопустимим те, що народні комісари задержують українські частини, не пропускаючи їх на Україну. Виходячи з цієї своєї основної позиції, Генеральний Секретаріат не вважає можливим порухити свій неутралітет в боротьбі великоруських большевиків з донськими козаками й одмовив ся допомогти пропуском ешелонів на Дон. Разом з тим Генеральний Секретаріат вважає необхідним заявити, що він перший вступив ся за робітничі організації в Донській області, над якими з боку козачого правительства було вжито репресій. Головою Генерального Секретаріату було виразно зазначено військовому правительству, що всякі утиски й обмеження повинні бути скасовані. І так само тепер Генеральний Секретаріат стоїть на тому, що й раніше.

В даний момент в Київ прибула делегація від південно-східного союзу козаків і від кубанського правительства в справі переговорів про утворення центрального правительства. Генеральним Секретаріатом офіційно заявлено делегації, що Генеральний Секретаріат вважає можливим склад правительство тільки соціалістичний. Для успішности переговорів з козаками ставить першу умову: скасування воєнного положення в південно-східному союзі й усунення всяких репресій та обмежень над робітничими й демократичними організаціями.

Оце ті „таємні“ переговори, які ведуть ся Генеральним Секретаріатом з козаками. Тим паче, розумієть ся, Генеральний Секретаріат не дозволить нікому на території Української Народньої Республіки ніяких утисків над робітничими чи якими небудь іншими організаціями. Генеральний Секретаріат ставить собі метою організованими й мирними способами затвердити й зміцнити владу демократії на У-

країні. Генеральний Секретаріат уживає всіх заходів, щоб всі соціалні реформи такої великої ваги, як, наприклад, земельна реформа й військова, були переведені як найширше, як найповніше, але організовано й без того потрясення, кровопролиття та анархії, якими одзначено ці самі реформи на території народніх комісарів. Генеральний Секретаріат твердо й непохитно стоїть на тому, що вся власть повинна належати всьому народові, а не частинам його. І через те вважає, що власть на місцях повинна бути в руках вибраних усім народом вселюдним, рівним, прямим і тайним головуваним органів, а не групами людей, вибраних неправильно й випадкою. Генеральний Секретаріат уважає недопустимим—утиски над свободою слова й через те не закриває ніяких газет, навіть тих, які клеветують на його. Так само Генеральний Секретаріат не допускає ніяких ні утисків, ні обмежень свободи зібрань, союзів, страйків, віри. І через те не може погодитись з тими утисками й терором, які вживають ся правительством народніх комісарів, навіть над соціалістами, навіть над вибранцями селян і робітників. І Генеральний Секретаріат заявляє: Такої позиції він твердо буде держати ся й далі. Але повинен додати, що всякі спроби силою порушити той лад, який творить ся організованою демократією України, він рішуче й так само силою буде подавляти в коріні. Доказом тому є розбродження деяких військових частин, зроблене в ночі з 29. на 30. листопада. Ці частини з анархистичних, нездисциплінованих елементів, підбурені нечесною агітацією большевиків, весь час погрожували розгромом Києва з тих тяжких орудій, які були у них. Приклад братовбивчої, кривавої війни в Петербурзі, Москві та й самому Києві, погрози віддати на розгром безвинне населення Києва примусили Генеральний Секретаріат одібрати зброю в найбільш анархистичних частин і деякі з них навіть вислати за межі Української Народньої Республіки. Під час розбродження військовими українськими частинами було випадково, без наказу Генерального Секретаріату затримано деяких членів воєнно-революційного комітету, але в цей же день випущено. Розбродження відбулось без пролиття краплі крові, але в той же час з боку розброджених було вбито одного українського козака—богданівця й чотирох ранено.

Не ховаючи ні одного свого кроку, як у політичній внутрішній, так і в зовнішній діяльності, стоячи на позиціях соціалістичного правительства, організованої демократії України, її селянства, робітництва й салдацтва, Генеральний Секретаріат звертає ся до тієї частини робітництва, яку введено в блуд нашими несовісними політичними противниками, з застереженням: ворожнеча робітництва проти Центральної Ради є ворожнеча проти українського селянства, яке по справедливості має найбільшу силу, як в Раді, так і по всій Росії. Ворожнеча робітництва з селянством, города з селом є тільки на користь реакції, бо розбиває сили всієї революційної демократії. Селянство українське найбільше представлене в Раді, найбільше грабоване царизмом, найбільше окривджене до революції соціально, національно й політично не допустить, щоб його відродження було знесено агітацією зайшлих з півночі Росії анархистичних елементів.

Центральна Рада й Генеральний Секретаріат, як вищі органи влади українського селянства, робітництва й салдацтва заявляють: Мир всьому світові, земля трудовому народові, робітництву—економічні, соціалні реформи, всій людности—демократичні свободи, але в формах організованих не тільки руйнувати, але й будувати, творити нове.

Вісти з України.

ВІД ГЕНЕРАЛЬНОГО СЕКРЕТАРІАТУ

УКРАЇН. НАРОДНОЇ РЕСПУБЛІКИ.

Цю статтю передруковуємо з „Робітничої Газети“ ч. 199, із 5. грудня 1917. р. Стаття вияснює ту позицію, яку заняв Генеральний Секретаріат супроти теперішнього російського правительства. Редакція.

Безвідповідальні люди, які розуміють революцію як ломання всякого організованого життя, ведуть темну, нечесну агітацію проти Центральної Ради й Генерального Секретаріату.

Головним аргументом цих людей серед широких неосвідомлених мас, служить відношення Генерального Секретаріату до козачого правительства.

Роспускають ся чутки, ніби Центральна Рада веде темні переговори з козаками проти народніх комісарів.

Як доказ проводить ся те, що Генеральний Секретаріат дозволив вихід козачих військ на Дон і не пропустив большевицьких ешелонів для походу проти козаків.

Генеральний Секретаріат заявляє: Ніяких таємних переговорів з козаками не ведеть ся. Ведуть ся з ними переговори про утворення центрального правительства для всієї Російської Республіки. Але такі самі переговори ведуть ся з народнім „советом“ в Петербурзі й з правительством Сибіру, і з правительством Кавказу, і з правительствами других республік.

Генеральний Секретаріат усім цим правительствам пропонує організувати центральне правительство на таких умовах: Щоб воно було однонародно-соціалістичне (від большевиків до народніх соціалістів) і федерального характеру, себ то, складене з представників кравських республік.

Тільки таке правительство, на думку Генерального Секретаріату, може бути правомочним рішати питання державного життя всієї Росії, а особливо таку велику справу, як установлення мира.

Тільки таке правительство мати ме силу й авторитет, бо спирати меть ся на всі реальні сили демократії всіх соціалістичних напрямів і на всі народи Російської Республіки.

Генеральний Секретаріат не визнає народніх комісарів правительством усієї Росії, бо сила їх тільки серед певної частини великоруської демократії, народи ж Сибіра, Поволжа, Кавказу, Криму, Дону, України, Бесарабії, Білорусії не признають народніх комісарів прави-

І цю позицію Генеральний Секретаріат буде боронити всіма силами від всіх, хто б не захотів її зломити.

Підписали: Голова Генерального Секретаріату В. Винниченко.

За Генерального Писаря І. Мирний.
Київ, 30. листопада 1917. р.

Промова голови Генерального Секретаріату, Винниченка.

„Наш В'єст“ із дня 19. грудня ст. ст. доносить, що на засіданні Центральної Ради дня 13. грудня голова Генерального Секретаріату, Винниченко, дав звідомлення з діяльності Секретаріату.

Винниченко говорив, що зносини правительства Української Народньої Республіки з другими державами мають гарні наслідки.

Такі держави, як Англія, Франція, Америка, Румунія, Бельгія й інші до Української Народньої Республіки відносять ся поважно. Але вони поки що утримують ся від офіційного признання української держави. *)

Генеральний Секретаріат не яких таємних договорів про позички ніким не вів.

Всі зносини з державами й областями Генеральний Секретаріат веде відкрито.

Задля охорони прав Українців у Московщині створено офіційне українське представництво.

Далі Винниченко говорив, що багато пошкодило Українцям непорозуміння з Радою народніх комісарів.

Є надія, що прийде час, коли Українцям прийде ся вже бороти ся не з демократією Москвіччини, а з московською реакцією, яка неминуче почне ся, коли правительство народніх комісарів паде, коли над Росією знову запанує Микола II, який не буде терпіти існування біля себе вільної України.

І вже Генеральний Секретаріат задля боротьби з цією небезпечною робить потрібні заходи.

Самостійники на Україні.

Київ, 9. січня. Укр. тел. аг. доносить: Самостійники, котрі змагають ся до необмеженої незалежності України, й наперекір українським соціал-революціонерам та соціал-демократам, застоюють конче відривання України від Росії, скликаючи зібрання.

Політичний напрям цієї всеукраїнської партії полягає в тім, що б на основі соціального рівенства здійснити політичну й господарську незалежність України. До партії належать противники федералістів, але федералісти мають більшість на Україні й тому всю владу на Україні вони тримають у своїх руках.

(„Basl. Nachr.“ ч. 23. з дня 15. січня 1918. р.)

Українізація чорноморської фльоти.

„Кієвская Мысль“ із дня 10. грудня ст. ст. доносить, що задля доскональної українізації чорноморської фльоти, яка до цього часу налічувала більше половини Українців-матросів, цими днями приїждять до Севастополя одинацять тисяч матросів—Українців, які перебували на балтійській фльоті.

Та крім цих ще переїздить із балтійської фльоти до чотирох сот Українців, школярів машинової морської школи, задля служби на чорноморській фльоті.

Телеграма головнокомандуючого українським фронтом.

Генерал Шербачев розіслав слідуочу телеграму:

„Згідно з постановою Української Народньої Республіки, я вступив в командовання військами південно-західного й румунського фронтів, які охороняють територію Української Республіки.

В усіх оперативних справах приписую звертати ся до мене.
Громадсько-політичну владу на румунським фронті перебрав комітет національних комісарів,

*) Читачі „Розвіту“ вже знають зі сторінок часопису, що Франція вже урядово признала Україну.

який працює згідно з указівками уряду України.

Всі війська славного, південно-західного фронту, добре знаного мені, бо майже три роки пробув я на ньому, кличу до заховання ладу й точного виконування свого обовязку й лише тоді ми зможемо забезпечити нашій вітчизні, що стільки потерпіла, мирний розвиток“.

„Роб. Газ.“

Ген. Шербачев.

В „окремій“ армії.

На нараді в „окремій“ армії, комісарі революційного комітету зажадали від Українців цієї армії дати відповідь на таке питання: Чи визнають Українці владу народніх комісарів?

Українські представники заявили, що народніх комісарів вони лічать лише правительством Великоросії. На території ж Української Республіки вони визнають у всіх справах лише владу Генерального Секретаріату.

Всі заміри Українців найти компромисвий вихід, були даремні.

Комісарі поставили питання рішучо: Українці повинні підлягати революційному комітету, або взяти всю оборону фронту в свої руки. В останнім разі Українці повинні забезпечити свободний похід із фронту всіх Великоросів „окремій“ армії, які не хочуть визнавати влади правительства України.

Крім цього Великороси просять, щоби від них не відібрали зброї.

Представники української армейської Ради відповіли, що з цього боку перепони не будуть робити, але Великороси мусять іти тільки на північ, до себе до дому.

„Кієвск. Мысль“

Вимінна торгівля.

З того часу, як большевики захватили у свої руки владу в Росії й почали протягати ці руки й до України, то тоді вивіз із України хліба й ріжних харчових припасів припинив ся.

З початку Генеральне Секретарство справ торгівлі й промислу домогало ся, від большевицьких властей, що би за хліб, який їде з України, платили вони лише золотом.

А тепер, як доносить „Наш В'єст“ із дня 19. грудня ст. ст., Генеральний Секретаріат згодив ся випустити хліб із України москвському прохарчовному обласному комітету, але під умовою, що кожний день на Україну, від цього комітету, має приходити 30 вагонів мануфактури, 10 вагонів чаю, 5 вагонів колошів і 500 пар обуви.

Розгрузка Київa.

З огляду на велике скупчення в Києві людности та ріжних установ, Генеральний Секретаріат признав потрібним відновити діяльність комісії, при штабі військової округи, яка займатися меть ся справою розгрузки міста Києва. Що би зменшити наїзд нової людности, заведені будуть правила для візду в Київ по особливих посвідках, у яких зазначувати ме ся, що такий то людині справді конче треба бути в Києві.

Як один зі способів розгрузки Київa, є думка вивезти з Київa, в гліб Росії де які шпиталі та установи, переведені сюди з других місць.

(„Нова Рада“).

Скасування присяги.

В Генеральному Секретарстві судових справ виробляється законопроект про скасування обовязкової присяги свідків у суді.

Замість присяги законопроект вводить урочисту заяву (обіцянку), а присягати будуть тільки ті свідки, котрі сами на це згодять ся.

(„Нова Рада“).

Проект тимчасового шкільного правління.

На засіданні Малої Ради 2. грудня ст. ст. прийнято такий проект:

1) В Секретарство освіти переходять всі школи і провітні установи міністерств: призначення, внутрішніх справ (музичні школи, театральні й др.) школи торгівлі і промислу, бувші „Імператриці Марії“, бувші „Імператорського Двору“.

2) Тимчасово, до заведення єдиної школи, за школами відомств: духовного, військового, залізничного, земельного, медичного та правничого—Секретарством справ освіти установлюється педагогічний догляд в справі затвердження учебних плянів і програм по загально-освітних предметах

„Нова Рада“.

Організація промисловости в Катеринославі й Харкові.

Помічник Генерального Секретаря торгівлі й промисловости проф. Ганицький їздив у Катеринослав і Харків у справах організації промисловости на Україні.

Наслідки поїздки такі: Всі організації зарядів і представники „Югомена“ (роздачик металів південного району) постановили працювати в контактї з Генеральним Секретарем справ торгівлі і промисловости.

На засіданні представників катеринославських заводів, по виборі сільсько-господарського з'ярада, вказано було на можливість збільшення норми заліза для цих заводів і на необхідність організації всеукраїнського сільсько-господарського машинного будівництва. (Така організація була намічена на взірць російської).

У Харкові на засіданні „Слободської Ради“, „Монотон“ (комітет по розподіленню топлива) й „Донконома“ (роспр. палива й металу в донецькій басейні) проф. Ганицький оголосив намічених кандидатів на комісарів.

Потім обговорював ся плян їх діяльности. Крім того проф. Ганицький був на організаційних зборах союзу донецьких інженерів, яким пропанував працювати в контактї з Секретарством справ торгівлі і промисловости.

В результаті всіх розмов та бесід виявила ся повна можливість забезпечення в Донецькому басейні інтересів Української Народньої Республіки.

„Нова Рада“.

Вісти з Росії.

Большевики й Українська Центральна Рада.

Петербург, 14. січня. Агенція Гаваса доносить: Народні комісарі на одному зі своїх нарад у справі Української Народньої Республіки винесли таку постанову:

Відмова Української Центральної Ради відповісти на ноту большевицького уряду, якій запитусь, чи Рада зрікається ся підтримувати повстання Каледіна, грозить зірванням переговорів між Смольним Інститутом і Києвом.

Народні комісарі складають зі себе відповідальність за продовження братньої війни й накладають її на Українську Центральну Раду. Однак народні комісарі признають незалежність України й її право в'язувати союзно-державні відносини.

(„Basl. Nachr.“ ч. 24. з дня 15. січня 1918. р.)

Як доносить „Франкф. Цайт.“ із дня 19. січня, ухвалили народні комісарі перервати переговори між Смольним Інститутом і Українською Центральною Радою. Відповідальність за продовження горожанської війни вони цілком звальюють на Центральну Раду, бо вона не дала ніякої відповіді на бажання народніх комісарів—не допомогати прихильникам Каледіна.

Генеральний Секретаріат розіслав усім українським військам наказ бути на готові, щоб боронити Україну й перешкодити російським військам удерти ся на Україну.

Російські Установчі Збори.

Гат, 15. січня. Кореспондент „Таймса“ повідомляє з Петербурга, що несприятність Троцького в Петербурзі відчувається ся.

Народній комісар, Калагаєв, заявив, що Установчі Збори відчиняють ся в п'ятницю 18. січня, тим часом, як другі, також не менше освідомлені в цій справі, говорять, що це ще не відомо.

Уряд наказав зайти в Неву 6 кружлякам і одному контр-міноносцеві, що б ними удержувати порядок у місці, коли б вийшли, які не будуть заколоті, підчас скликання Установчих Зборів.

Цими мірами, здається ся спокій і порядок будуть забезпечені.

Петербург, 15. січня. Чим ближче підхо-

дять день скликання Установчих Зборів, тим більше, здасть ся, заплутуєть ся загальний стан речей.

Большевики скликали загальний конгрес „советів“ і конгрес селян, з котрих має витворити ся потім демократичний конвент (збори).

Конвентові тільки буде належати виконання державної влади.

Революційний блок зі свого боку скликав на 15. січня третій всеросійський конгрес представників городів і земств на день відкриття Установчих Зборів. Крім того, центральний комітет большевицьких „советів“ скликає конгрес фронтових комітетів і військових організацій.

Має зібратися ще один конгрес зложений з відокремивших ся селянських делегатів.

Здасть ся, що всю цю мішанину конгресів, зборів і т. д., неможливо навіть розслухати.

(„Basl. Nachr.“ ч. 26. з дня 16. січня 1918. р.)

Амстердам, 15. січня. Агенція Вольфа доносить, що уряд большевиків має намір поставити Установчим Зборам ультимат, щоби вони проголосили Росію соціальною республікою і знесли земельну і всяку иньчу власність.

(„Fr. Ztg.“ ч. 16. з дня 16. січня 1918. р.)

Конфлікт між Росією й Румунією.

За те, що румунська поліція заарештувала на румунському фронті большевицьких агітаторів, народні комісарі арештували ціле румунське посольство в Петербурзі. Наслідком цього й стали ся події, о котрих подаємо в нижчих телеграмах.

Представники різних посольств у Петербурзі, часом до 20 дипломатів, зібрали ся дня 15. січня в помешканню посольства Сполучених Держав, щоб розглянути непорозуміння, яке витворило ся завдяки заарештуванню румунського посла Діаманді. Після наради дипломати постановили рішуче протестувати проти порушення недотикальності, якою забезпечені дипломати у всіх краях.

Узято було на увагу навіть відїзд де яких дипломатичних частин, коли б Рада народніх комісарів не задовольнила цього протесту.

Текст протесту вклядено на письмі.

На телефонне запитання американського посла, Ленін запрохав дипломатичних представників до Смольного Інституту на 2. год. по обіді.

Секретар американського посольства лишив там письмений протест дипломатичних представників, які бажали відповіді на свій протест ще до вечера, щоб Діаманді не прийшло ся просидіти ще одної ночі в Петропавлівській кріпості.

Під час розмови дипломатів з Леніним говорилось між иньшими і про можливість відїзду де яких провідників дипломатичних місій, коли б непорозуміння не було негайно усунуто так, як того бажає загальний протест дипломатів.

Базель, 17. січня. Прив. тел. доносить, що по наказу Леніна румунського посланника випущено на волю.

Базель, 17. січня. Прив. тел. доносить: Рада народніх комісарів поставила Румунії ультимат, підписаний Леніним і Криленком.

Большевицький уряд протестує проти становища румунських властей, котрі вступили зі збройними силами проти руху російських військ у Румунії й заарештували членів комітета четвертої революційної дивізії, а також і австрійських офіцерів, котрі гостювали в генеральному штабі дивізії. В наслідок того бажують народні комісарі від румунського уряду звільнення всіх заарештованих, покарання тих, котрі відповідальні за арешт і иньчі незаконні вчинки румунських властей і, нарешті, заложити руки в тім, що більш не станеть ся, що небудь подібне. А як що не буде задовольняючої відповіді на цей ультимат через 24 год., то Рада народніх комісарів бачити ме в такому поведінню румунського уряду причину до розриву й складає відповідальність за наслідки цього розриву. („Fr. Z.“ ч. 17. з дня 17. січня 1918.)

Замах на Леніна.

Петербург, 16. січня. Агенція Вольфа доносить із Петербургу, що коли Ленін повертав ся на автомобілі з провідів соціалістичного відділу червоної гвардії, який він послав на фронт, то в його хтось чотири рази випалив із револьвера, але без успіху.

Берн, 17. січня. Прив. тел. доносить із Петербургу, що Ленін має в найближчій часі виїхати до Стокгольму.

(„Bad. Pr.“ ч. 27. 28. з дня 17. січня 1918. р.)

Миріві вісти.

Наради з українською делегацією.

Бересте-Литовське, 16. січня. Агенція Вольфа доносить урядово: Сьогодні по обіді, в помешканню міністра закордонних справ, графа Черніна відбули ся довірочні наради з українськими делегатами.

Півтори годинні наради, в котрих брала участь також і німецька делегація, мали на меті владження принципіального порозуміння про будучі політичні обставини в справах, доторкаючих ся до осередніх держав і України.

Отже цим зроблено рішучий крок уперед. Продовження нарад визначено ще й на завтра. Потім будуть порушені також і господарські питання. Після недалекого вже закінчення довірочних і підготовчих нарад, розпочнуть ся загальні наради над поодинокими питаннями.

(„Fr. Ztg.“ ч. 17. з дня 17. січня 1918. р.)

Миріві переговори.

Зараз на мирівих переговорах обговорюють ся найголовніші справи мирівих умов: самовизначення народів і відтягнення військ із зайнятих земель.

Погляди переговорюючих делегацій на ці справи дуже різняться ся. Для того, щоби скоріше дійти до порозуміння, російська делегація висловила свої бажання в чотирох точках:

1) Право на самовизначення належить цілому народові, а не частині; ні Росія, ні Німеччина й Австро-Угорщина не повинні змушувати народи приборити ту, чи иньчу державну форму, або прилучувати ся до якої небудь держави. Голосовання в зайнятих землях може відбути ся тільки після відтягнення відтіля чужого війська й повороту всіх втікачів та примусово виселених.

2) Охорона порядку й права під час голосування повинні утримувати тільки національні війська й місцева міліція.

3) Від часу підписання мира аж до остаточного державного упорядкування, справа внутрішнього урядування переходить у руки тимчасових організацій, зложений з представників найбільш дїєспособних політичних партій.

4) Остаточні питання державного становича й державної форми вирішують ся загальним голосованням.

У відповіді німецької й австрійської делегацій зазначають ся:

До точки 1. Делегації не згодні з тим, що право на самовизначення належить цілому народові, бо й частини нації можуть вирішити їх самостійність і відокремлення. Німеччина й Австрія не мають замірів прилучити до себе зайнятих ними земель, але застерігають собі й народам зайнятих земель право свобідного поступовання при заключенню договорів.

До точки 2. Відтягнення військ із зайнятих земель, доки ведег ся світова війна, неможливе. Можна зменшити тільки їх кількість до числа, необхідного для утримування порядку в краю. Поворіт втікачів і примусово виселених може час від часу відбувати ся.

До точки 3. Російська пропозиція не зовсім ясна й вона ще потребує кращого освітлення. Можна тільки згодити ся на те, що би по мірі наближення загального мира, давати виборним представникам населення змогу брати більшу участь в адміністрації краю.

До точки 4. Делегації порозуміння не стоять проти того, щоб державна приналежність зайнятих земель виявила ся загальним голосованням, але з погляду делегацій було б доволі й ухвали організації, вибраної на широких основах. Наприклад, Україна й Фінляндія, самостійність котрих признана вже народніми комісарами, виявили свою волю не загальним голосуванням, а ухвалою національних зібрань.

При обговорюванні російських бажань і німецько-австрійської відповіді розвили ся широкі й гарячі дискусії, котрі навіть ще й досі не скінчили ся.

(„Bad. Pr.“ ч. 27, 28.)

Бересте-Литовське, 19. січня. Німецько-австрійські господарчі комісії одбували сьогодні наради з російською й українською господарчими комісіями. Наради мали задовольняючий перебіг. („N. Bad. L.-Ztg.“ ч. 37.)

Просвітна робота на окупованих українських територіях.

Часопись „Рідне Слово“ з дня 14. січня с. р. доносить, що в м. Кобрині на Городенщині 1., 2. й 3. січня 1918. року в помешканню тутешньої української народньої школи відбулась конференція вчителів українських народніх шкіл кобринської командантури. Присутніх було понад сорок душ.

Програма конференції така:

1. Звіти інспекторів і вчителів;
2. Огляд українського шкільництва на Підляшю, Поліссю й Волині;
3. Короткий перегляд українського руху й відношення до нього вчителів.

4. Головні причини українського руху
5. Що вчити й як учити в наших тутешніх українських школах.

6. Розмова про духовий стан учительства. Конференцію відкрив пан інспектор І. Мілер. Привітав прибувших членів Шкільної Ради й усіх присутніх учителів і побажав успіху в конференції на користь шкіл. Відтак припоручив усім присутнім вибрати президію для провадження конференцією.

У склад президії ввійшли: головою—інспектор україн. шкіл кобринської командантури, М. Гондарюк, заступником—інспектор чернянської командантури М. Борисовський, першим—секретарем учитель А. Сахаренко, другим—учитель Г. Юрасько.

Після вибору президії було проспівано український народній гімн.

Голова конференції вітав усіх присутніх з відкриттям конференції. Голова шкільної Ради Я. Тарасовський дякував за привіти й зі свого боку від імени шкільної Ради красно вітав усіх.

Зі звіту п. інсп. Мілера, який має під своїм наглядом українські школи в кобринській, чернянській, жабинській і драгочинській командантурах, було видно, що в кобринській командантурі школи обставлені бідніше, ніж у чернянській командантурі. Такий стан пояснив городською нуждою населення. Через господарські клопоти школи не можуть бути обставлені по педагогічним вимогам. Проте в деяких школах йшла наука досить уміло, діти вчать ся радо, але це залежало від самих учителів. Де є справжній вчитель, там українська школа гарна, там і населення задоволене.

На підставі звіту М. Гондарюка боло видно, що всіх українських шкіл у кобринській командантурі є двацять три. Наука ведег ся в них так собі. Як би кращі були умови життя, то б і школи були кращі. Недостача путаючих підручників, недостача відповідних учительських сил гальмує кращій науці в тутешніх наших школах. Одначе, дяка вчителям й за таку науку, яка вела ся до цієї пори.

У вільних внесеньках, яких було цілий ряд після звітів, між иньчим було ухавлено резолюцію про засновання маленьких спілкових дитячих бібліотек при школах і заимогових щадничих дитячих кас.

Огляд українського шкільництва на Підляшю, Поліссю й Волині реферував Д. Олячин.

Огляд українського руху й відношення до нього вчителів реферував М. Борисовський. Реферат мав велику вартість для присутніх учителів, бо зреферовано: як той рух починав ся, в яких тенетах йому приходило ся бути й якою силою він виринув тепер.

Про головні причини українського руху говорив Я. Тарасовський. Його розяснення опирали ся на влучних примірах із минулого українського життя й на завзятости українських свідомих мас до здобуття волі і свободи Рідному Краєві з національного й соціального гнету.

Про те, що вчити, й як вчити в наших українських тутешніх школах реферував А. Сахаренко.

Про духовий стан учительства реферував Я. Тарасовський.

Взагалі ця конференція, хоч вона тривала короткий час, але зробила велику послугу для тутешніх учителів.

ВІЙНА.

(На підставі німецьких звідомлень.)

ЗАХІДНИЙ ФРОНТ.

Артилерійські бої на північ-схід від Іпера продовжували ся до пізньої ночі. В де яких місцях англійського фронту бойова діяльність прибрала більшу силу.

На иньчих фронтах нічого нового.

Із робітничих команд.

На робітничій команді Krozingen заснува- ла ся організація під назвою „Хвиля“.

Організація ставить собі за завдання ос- відомляти своїх членів у національних і соці- альних питаннях. Задля цього задумує органі- зація устроювати читання й просить (до уваги представника від просвіти в Генеральній Стар- шині. Ред.) о висилку відповідних книжок. Та- кож просить товариство букварі для негра- мотних, задля яких хоче устроїти курс почат- кової грамоти.

Організація „Хвиля“ налічує вже 48 чле- нів. Головою організації є Грицько Манзюк, заступником голови Федір Тимошенко, першим писарем Роман Костяновський, другим писарем Іван Яковенко й скарбником Осип Брага.

Новій організації бажає Редакція „Розсві- ту“ як найкращих успіхів у її гарних за- ходах.

Товариство „День“ на робітничій команді Букінкен (?) повідомляє нас про своє святку- вання Різдва.

Це свято відбуло товариство з такою про- грамою:

1) Виголошення святочної промови голо- вою товариства.

2) Співання пісень: „Не пора, не пора“, „Заповіт“, „Рева та стогне Дніпр широкий“ й інші.

3) Деклямації: „Холодний яр“, „Розрита могила“, „Кавказ“ і інші.

Свято закінчено національним гимном „Ще не вмерла Україна“ та музикою.

Товариство „Молода Україна“ відбуло 9. груд- ня 1917. р. своє чергове засідання. На цім за- сіданню обговорювали ся організаційні справи. Окремою точкою дневного порядку була спра- ва владження концерту на Різдвяне свято.

Нова організація. На фабричній команді в Вайсенбах заснував ся просвітний гурток під назвою „Зоря“. Цей гурток має на меті прова- дити між своїми членами просвітну працю в національному дусі. Гурток налічує вже 35 членів. Задля неграмотних устроює курс початкової грамоти та веде також курс німець- кої мови.

В касі гуртка маєть ся дотепер 17 марок і 10 феників. В президію гуртка входять: т. Во- линський—головою, т. Пономарчук—писарем і т. Сочко, скарбником.

Редакція „Розсвіту“ вітає нову організацію та бажає їй осягнення тої мети, яку вона собі витичила.

Н. В. Організація прохає Генеральну Стар- шину, щоби хто небудь із ілюстраторів Генераль- ної Старшини навідав організацію.

Товариство ім. М. Залізняка відбуло 24. груд- ня своє чергове засідання, на яким обговорюва- ло звичайні організаційні справи.

Гурток „Самоосвіта“, на команді Bietigheim, Amt Rastatt відбув 27. грудня своє чергове за- сідання. Після справ організаційних, справи свят- ковання Різдва й Нового року, обговорювалась справа просвітної праці.

Товариш Новик завзиває гурток лінше обєднати ся і доручити справу просвіти одному з більш свідомих. Задля неграмотних він про- понував завести обовязкову науку.

Після дискусії ухвалено чотири вечорі на тиждень обовязково присвячувати початковій грамоті для неграмотних, а для грамотних мають присвячувати ся два вечорі на тиждень задля вивчення граматики й арифметики.

3 таборового життя.

Генеральна Рада. У четвер 17. грудня відбу- ло ся надзвичайне засідання Генеральної Ради.

Збори відкрив заступник предсідателя Ра- ди, т. Полтавець. Він передав найщиріші бажан- ня від предсідателя Ген. Ради, т. Рожка й т. Пархоменка, які відіхали до Росії як інваліди.

Т. Іваненко, заступник голови Генеральної Старшини, вніс на обговорення Генеральної Ра- ди пропозицію Генеральної Старшини в справі виборів до Генеральної Ради й до Централь- ного Комітету.

Після коротенької наради в цій справі Ге- неральна Рада дала принципіальну згоду на переведення виборів до Генер. Ради ранійше, ніж до Центрального комітету.

Генеральна Рада познайомившись із вибор- чим законом по якому мають перевести ся ви- бори представників до Генеральної Ради, пред- ложеного Генеральною Старшиною, постановила повернути цей закон назад в Генеральну Стар- шину задля оброблення його.

А для того щоби не відтягати часу скли- кання нової Генеральної Ради, Генеральна Ра- да постановила, що задля затвердження вибор- чого закону вона має відбутися наради на другий же день у вечері.

Дня 18. січня на підставі своєї попередньої постанови Генеральна Рада відбула свої наради.

Після недовгої дискусії вона затвердила виборчий закон, по якому переводити муть ся вибори представників до нової Генеральної Ра- ди.

Згідно з цим законом Генеральна Рада пе- рестає вже існувати, як таборовий орган, а вся влада переходить до Генеральної Старшини. На підставі цього, заступник предсідателя Генер- альної Ради т. Полтавець побажав Генераль- ні Старшині від імени Ради дальшого успіху в праці й висказав подяку їй за спільну, та ла-гідну роботу.

Генеральна Старшина на своїм засіданні дня 16. січня ухвалила між иньчим:

1) Подякувати прилюдно в часописи „Роз- світ“ таборовій спілці „Єдність“ за влашту- вання новорічного свята для всіх народніх робітників у таборі, на котрім при гарній заку- сці й взірцевому порядку та настроєві, теплими промовами, чудовим співом, грою й танцями розігнано нашу журбу та тугу на чужині.

2) Виїзжаючим з нашого табору для виміни хорих тт.—офіцерам Рожкові й Пархомен- кові скласти подяку за щирю працю, яку вони по своїм силам та умінню несли в нашому та- борі тепер і за царських ще часів, коли другі оглядали ся на задні колеса...

До цієї подяки прилучив ся від імени „Со- юза В. У.“ референт, др. Сімович.

3) У справі виборів до Центрального комі- тету й Генеральної Ради Генеральна Старшина постановила.

Вийти з пропозицією перед Генеральною Радою, щоби вибори представників до Генераль- ної Ради перевели ся раніше виборів до Цент- рального комітету.

Передвиборче зібрання. У неділю 20. січня в Великій Салі відбуло ся передвиборче зібрання в справі виборів до Нової Генеральної Ради.

На цьому зібранні пояснено виборчий за- кон, вибрано комісію задля переведення цих ви- борів та призначено кандидатів до Генеральної Ради. Це зібрання пройшло жваво та в піднятій настрою.

Учительські курси. Дня 15 січня заходом Просвітної Ради відкрили ся в нашій таборі „учительські курси“.

Ці курси, як уже відомо, мають на меті підготувати кадру учителів, якімогли б зайняти ся наученням грамоти тих неграмотних товаришів, які мають відїзджати по замиренню на Україну.

Учасників курсів налічуєть ся до 50 чол. При курсах маєть ся практична школа, в якій, згодом, усі учасники курсів відбувають муть практику,—а поки що мають приглядати ся, як відбуваєть ся наука в цій школі.

Товариство „Український Рух“. У середу 16. січня відбули ся надзвичайні загальні збори т-ва „Український Рух“ із таким денним доряд- ком:

- 1) Прийняття нових членів;
- 2) Організаційні справи;
- 3) Вільні внесення;

Після затвердження денного порядку при- нято в члени „Руху“ тт. Петренка, Кулинича й Петровського.

Вважаючи на відїзд із нашого табору го- лови т-ва т. Рожка й редактора т. Пархоменка, заступник голови т-ва „Укр. Рух“, т. Засядько завівзав збори вибрати нового голову й редактора.

Загальні збори головою т-ва „Укр. Рух“ вибрали т. Полтавця, а редактором часописи „Розсвіт“ т. Петренка.

При вільних внесеннях ухвалено доручити Управі т-ва скласти подяку т. Рожкові й т. Пархоменкові за їх довгу й неустанну працю в т-ві, а також піднести в подарунок річники „Розсвіту“ за 1916. і 1917. рік.

Т-во „Український Рух“. Дня 19. січня відбу- ли ся звичайні збори т-ва „Український Рух“. На цих зборах прийнято нових членів у

„Рух“: т. Рождественського, Сидорова і Калини- ченка, та затверджено протокол попередніх збо- рів.

Звіт Управи дав заступник голови т. За- сядько, в якому зазначив, що нічого особли- вого за той місяць не стало ся, й що всі біжучі справи Управа залагоджувала.

На прохання експедиторів побільшити запо- мого Управа ухвалила збільшити їм платню, а також призначено за помогоу т. редакторів і 2 коректорам.

Звіт Управи й призначені нею за помогои редакторів, коректорам та експедиції зборами ухвалено.

При організаційних справах порушено справу виборів до Генеральної Ради.

Після широкої дискусії виставлено до Ге- неральної Ради 25 кандидатів, за яких члени „Руху“ мають вести відповідну агітацію.

Левко.

ПОЧТОВА СКРИНЬКА.

Пол. Антон Шкуратенко № 29348, шле щирий новорічний привіт своєму братові, Сергієві Шку- ратенкові. Просить відгукнутись у часописи.

ОПОВІСТКИ.

ШУКАЮТЬ СВОЇХ.

Полонений Терешко Матвієнко № 4946, шу- кає своїх рідних братів Федосія та Гаврила Мат- вієнкових, котрі знаходять ся в полоні в Авст- рії. Ред. „Розваги“ просимо передрукувати.

ЖЕРТВИ.

НА НАЦІОНАЛЬНИЙ ФОНД.

Від товаришів № 27575—2 м; № 2225—1 м; №11118—1 м; № 26593—50 ф; № 2844—1 м; № 378—50 ф; № 952—1 м; Postprüfungsstelle Germersheim—2 м. 20 ф; ком. № 2771—3 м; № 438—1 м; № 25368—1 м.

НА ВОЛИНСЬКИХ СПИРТ.

Від ком. № 1891—3 м; № 2625—6 м; ком. Hoerdт Germersheim—7 м. 30 ф; ком. Dammheim Landau—3 м; ком. Condransstein—4 м. Табор Landau ком. Ober-Otter- bach № 613—1 м; ком. № 514—1 м; ком. Rheinönnheim—4 м. 20 ф; Табор. Germersheim ком. Kapsheimer—5 м. 40 ф; тов. 2267—1 м; ком. № 9243—60 ф; тов. № 378—50 ф; тов. № 377—1 м; ком. Homburg (Pfalz)—1 м; ком. № 416—1 м; ком. № 888—50 ф; ком. № 461—50 ф; ком. № 69—50 ф; № 256—1 м; № 991—1 м; ком. Homburg Landau—1 м; ком. Pifiganstalt—3 м. 80 ф.

НА ВОЛИНСЬКІ ШКОЛИ.

Від тов. № 2225—50 ф; № 24325—1 м; № 26593—50 ф; № 25325—1 м; і тов. Биховека—1 м. 50 ф; від ком. Rupperthofen—15 ф; ком. № 2625—2 м. 45 ф; товариство „Шлях“—1 м. 79 ф; ком. Sonderheim (Germersheim)—5 м; ком. Hoerdт—1 м; 30 ф; ком. Nusselof Landau—2 м. 97 ф; ком; Epingen—6 м. 80 ф; ком. Bornheim—3 м. 50 ф; това; рство „Надія“—7 м. 27 ф; ком. Ober-Otterbach (Landau)—1 м. 80 ф; ком. Schweighofen (Germersheim)—1 м; ком. № 795 (Germersheim)—1 м; ком. № 783—1 м; ком. Richtenbach—5 м. 50 ф; ком. Ober Otterbach—1 м; ком. № 2267—1 м; ком. № 378—50 ф; кот. Neuberg—(Baden)—20 м; ком. № 1954—7 м. 60 ф.

Звідомлення

Товариства „Український Рух“ за м-ць грудень 1917. р

Прихід.	м.	ф.	Росхід.	м.	ф.
АКТИВА.			ПАСИВА.		
Каса має грошей	2278	45	Грайзерові (довгу)	1264	95
Склад „товарів	4627	—	Союз. В. Україн		
Книгарня має тов.	2004	05	Книгарня (довгу)	1897	85
Перепл.	571	82	Пайщиків	81	—
Інвентаря (майна)	3561	15	Капіталу нерухом.	9863	57
Командантура	64	90			
	Біляне	13107	37	Біляне	13107